

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۶/۰۱

عبدالباري جهاني

په ماسکو کې د سولې وروستی خبرې او راتلونکې

داسې ښکاري چې روسیه د افغانستان د هغه جنګ د پای ته رسولو په مسله کې، چې امریکا پیل کړی دی، ابتکار تر لاسه کوي. دا لومړی ځل نه دی چې ماسکو د افغانانو د خپل منځي خبرو کوربه دی او په دې وروستیو شپو ورځو کې خو یې په ډېر لنډ وخت کې دوه ځله د افغانانو خپل منځي غونډه جوړه کړه. وروستی ځل خبرې، چې ډېرو کسانو یو څه خوشبیني ورته درلوده، چندانې خوندي پای ته ونه رسېدلې .

دا خبره له لومړي سره هم معلومه وه چې دا وړی نه شری کيږي. د دې بدبینی لوی او اساسي علت دا دی چې د خبرو یوې خواته طالبان او بلې خواته یې داسې مخالفین ناست دي چې د هیڅ اقدام د کولو واک او صلاحیت نه لري او د دې تر څنګ له طالبانو سره د خوني دښمنی په سطح مخالفت لري. په دې صورت کې نو سړی کله کله په دې نه پوهیږي چې د دې خبرو هدف څه دی؟ دلته یوازې دا خبره جوتیږي او هغه دا چې ماسکو غواړي دا وښيي چې اوس هم په افغانستان کې بشپړ نفوذ لري؛ اوس هم کولای سي طالبان او مخالفین یې خبرو ته کښېني او که سبا جوړه کيږي نو پر دوی باندي باید حساب وسي .

پخواني جمهورریس حامدکرزي، چې په دې خبرو کې یې د خپل ورسره هیات ریاست کاوه، اعلان وکړ چې د کوچني اختر په ورځو کې به اوربند ټینګ وي او خلک به په پوره زړه خپل اخترلمانځي؛ خو د طالبانو نطق ذبیح الله مجاهد سمدستي د هغه خبره رد کړه او وي ویل چې پر اوربند باندي هیڅ توافق نه دی سوی. دا البته د خلکو هغه تر ټولو وړه غوښتنه وه چې له دې خبرو څخه یې درلوده او هغه هم ونه سوه .

اوس خبره دا ده چې په افغانستان کې رښتیا هم سوله کېدونکې ده او له دې لیدنو کتنو څخه به یو څه راووزي او کنه؟ د امریکا د خاص استازي ډاکټر زلمي خلیل زاد او طالبانو ترمنځ له خبرو څخه هم څه نه دي جوړ سوي او دواړو خواوو یوازې د پرمختګ خبره کړې ده. دا څرګنده نه ده چې دوی پرمختګ څه ته وايي. کله کله د خبرو پر دوام باندي توافق او یا د خبرو پر ځای باندي موافقه هم پرمختګ بلل کيږي .

په منځ کې د افغانستان حکومت دی چې طالبان یې د امریکا ګوډاګی بولي او خبرو ته نه ورسره حاضرېږي. که یوازې طالبانو د افغانستان له حکومت سره خبرې نه کولای خو لا به یوه خبره وه. اوس غم په دې کې دی چې د امریکا حکومت، چې طالبان د کابل رژیم د هغوی ګوډاګی بولي، هم له اشرف غني سره د سولې خبرې نه شریکوي. حتی داسې لا پېښه سوي ده چې خلیل زاد له طالبانو سره تر خبرو وروسته له حامدکرزي سره خبرې کړي او له اشرف غني سره یې نه دي لیدلي .

اوس حاضر خوداسې ښکاري چې د یوې بشپړې او دوامدارې سولې د ټینګولو لپاره اراده نسته. طالبانو په دې وروستیو وختونو کې بین المللي حیثیت خپل کړی دی. د چین ، روسیې او جرمني په څېر لویو قدرتونو په خپلو هیوادونو کې د سولې د خبرو او کنفرانسونو بلني ورکړي دي. او امریکا، چې تر وروستیو وختونو پوري یې دوی تروریستان بلل، د سولې لاس ورته را اوږد کړی دی. طالبان غواړي چې له دې قوي موقف څخه پوره ګټه واخلي او سوله که په بشپړه توګه د هغوی له شرایطو سره برابر نه وي نو د دوی زیاتي غوښتنې دي ومنلي سي. امریکا نه سي کولای، چې د طالبانو له غوښتنې سره سم، په دريو میاشتو کې له افغانستان څخه ووزي او نور له دې هیواد څخه لاس پر سر سي. لوستونکو ته به معلومه وي چې امریکا(د انټرنیټ د معلوماتو په اساس) یوازې د اسامه بن لادن په کشفولو او له منځه وړلو څه کم دري تریلیونه ډالر لګولي دي. داسې یې په افغانستان کې په زړه او میلیارده

د پاڼو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولی

ډالر نور لگولي دي. اوس څرنگه دا میدان خپلو رقیبانو ته، چې د دې ټول اوږده جنگ په جریان کې د خیر پر غونډۍ ناست وه، وریا ورخوشي کړي .

بل لوري ته د امریکا له پوځي يرغل سره ټول ملگري غله او داره ماران، چې په دې څه کم شلو کالو کې د سل هاوو میلیارډو ډالرو څښتنان سوي دي، له افغانستان څخه د امریکایی قواوو د وتلو په صورت کې، خپله چاره په اوبو کې ویني. دوی به د خپلو ناروا امتیازاتو او پانگو څخه د دفاع لپاره یا جنگ ته حاضرېږي او په هیواد کې به له سره د وینو ویالې بهوي او یا به میدان خوشي کوي او بهرنیو ملکونو ته به ځي. طبیعي خبره ده چې دوی د سولې د ټینګېدلو په مقابل کې یو داسې مهم خنډ دی چې امریکا ته یې هم لیري کول چندانې اسانه کار نه دی .

حکومت په داسې حالت کې دی چې په فساد او بې قانوني کې یې د افغانستان په تاریخ کې ساری نه دی درلودلی. سړی نه پوهېږي چې زموږ منورین او پوهان لا ولې هغه ته نظام وایي؟ دا نظام خو له لومړۍ ورځې د خپل اساسي قانون په خلاف جوړ سوی او د امریکا د خارجه وزیر جان کبري په امر یې د اجرائیه ریاست په نوم یوه داسې اداره منځته راوړې ده چې مخکنی کمزوری نظام یې، چې هسي هم د خدای په حکم او مرسته چلېدی، نور هم کمزوری کړ او له لومړۍ ورځې هره شېبه نور هم کمزوری کيږي .

دوستانو به د وزیرانو د شورا په وروستنی غونډه کې د اجرائیه رییس ډاکټر عبدالله خبري اورېدلي وي چې ویل یې نه وزیران په خپله برطرفي خبروي او نه یې دی په مقررې کېدلو. ده ویل عجیبه دا ده چې وزیران د فیسبوک او مطبوعاتو له لارې په خپله برطرفي خبر سي او کله کله زما څخه د خپل برطرف کېدلو په باره کې پوښتنه کوي او زما سره هیڅ جواب نه وي. ډاکټر عبدالله پرون دونه په قار سو چې ویل یې که بله ورځ د ده له سلا او مشورې پرته کوم وزیر مقرر سوی وو، نو پخپله شخصاً به ورځي او له دفتره به یې باسي. دا چې د اشرف غني د ملي وحدت!!!! حکومت، چې له لویه سره د ملي نفاق اداره وه، په خپلو وروستیو شپو ورځو کې دا رسوایی لا هم وویني دا به هم یوه تاریخي ټوکه وي .

دا چې د حکومت د کار دوره د جوزا د میاشتي پر لومړۍ نېټه پای ته رسېدلي ده او په نره توره خپل کار ته دوام ورکوي هغه په هر صورت، خو د جوزجان والي اعلان وکړ چې هغه له دې وروسته یوازي د دوستم امر مني او عطا نور ویلي دي چې د بلخ اداره به له حکومت څخه مستقل اجرات کوي. دا چې دا کار تراوسه سوی دی کنه، زه معلومات نه لرم خو دا تشه خبره د یوه بد حالت پیلامه ده .

د پارلمان لپاره له غبن او فساد څخه ډکه رایه گیري خو ټول هیواد ولیدله. حتی د غني اداره هم د رایو د نتایجو له اعلانولو څخه شرمېدله او بالاخره یې، له رایه گیرۍ څخه څه کم اته میاشتي وروسته، په ډېر فضیحت، د پارلمان غونډه راوبلله. د پارلمان د ریاست پر سر جنجال، چاقوکشي، سپکي سپوري او هر څه وطنوالو د سر په سترگو ولیدل او تر اوسه پوري د یوې غونډې په کولو څوک نه دي بریالي سوي. شیرینه خو دا لا ده چې د پارلمان ځینو وکیلانو نارې وهلې چې د خدای پار دی د غزني ولایت څخه د پارلمان یوولسو پخوانیو غړو د پارلمان په جلسو کې برخه اخیستي او ټول انډول یې خراب کړی دی. سړی نه پوهیږي چې هغه دوه سري حکومت، یاغي والیانو، فاسدي ادارې او دغه مسخره بې سابقې پارلمان ته څرنگه د نظام نوم ورکړي .

د ملي وحدت د حکومت یوه لویه لاسته راوړنه د بنځو حقوق او په حکومت او پارلمان کې د بنځو د برخي زیاتول دي. ټولو وطنوالو، څو ورځې مخکې، د اولسمشر غني د سترسلاکار جنرال حبیب احمدزي خبري اورېدلي دي. هغه وویل چې د دې حکومت مرکز، یعنی ارگ په فحشا چلېږي. هغه وویل چې که د دې ادعاوو په تور څارنوالی ته وغوښتل سي نو څارنوالی ته به له تلوو څخه مخکې خپل اسناد عمومي رسنیو ته ورکړي او بیا به نو څارنوالی ته د جواب لپاره حاضرېږي. د جنرال حبیب احمدزي خبري لا تودې دي چې د هیواد د بنځو د حقوقو یوې تکړه مبارزي شکریه بارکزی، چې د هیواد تقریباً هر وگړی یې له نامه او کارونو سره اشنا دی، تازه په فیسبوک کې خوله خلاصه کړه او وي ویل چې د افغانستان په حکومتي اداره کې له بنځو څخه د مقام او چوکۍ په بدل کې د ناروا جنسي اړیکو غوښتنې یوه زړه عنعنه ده او له دې څخه شخصاً پخپله، د دولتي مقام د نیولو په صورت کې، د جنسي اړیکو غوښتنه سوي او هغې ټن نه دی ورکړی. زه یقین لرم چې دا خبري به نور هم تاو اخلي .

په داسې حال کې چې ادعا کيږي چې د افغانستان په سلو کې پنځه شپېته خاوره د طالبانو په لاس کې ده، او اشرف غني څه موده مخکې پخپله وویل چې په دريو کالو کې د هیواد پنځه څلوېښت زره امنیتي افراد وژل سوي دي، خو اشرف غني یوه بې تجربې، نیم باسواده او بنیایسته نجلۍ د هیواد د دفاع د وزارت د مرستیالي په حیث ټاکي. که اشرف غني دا بې تجربې، ځوانه بنیایسته نجلۍ نازولای نو پرېږده په یوه بل وزارت کې به یې مقررې کړي وای، که څه هم چې هغه به هم ناروا کار وای؛ خو په داسې حال کې چې افغانستان د جنگ په حالت کې دی او د دفاع وزارت یې د

ښارگ حیثیت لري، اشرف غني څرنگه د داسي مقرری جرأت کولای سي؟ د دي تر څنگ يې يوه بله ښايسته بې تجربې نجلۍ د داخله وزارت د معينيت معادل مقام کي ټاکلي ده. او دا په داسي حال کي ده چي افغانستان دغه اوسنی بې امنيتي يوازي د مجاهدينو د حکومت په وخت کي ليدلې وه. د ښايستو نجونو دغه راز ناروا او رسوا کونکي مقرری نن سبا دونه زياتي سوي دي چي شمېر او بحث يې يوه جلا مضمون ته اړتيا لري .

زموږ منورين، په تېره بيا په اروپا او غربي نړۍ کي اوسېدونکي پوهان، سره له هغه چي په خوله يې څوک پياښ هم نه رېزه کوي، فقط په دي تمه چي گوندي نن او يا سبا به اشرف غني د رحم په سترگه ورته وگوري او کومه چوکۍ به ورباندي پېرزو کړي، د کابل د حکومت او غني د نظام صفتونه کوي او وروستنی دليل يې، چي دوی فکر کوي هيڅوک يې ردولای نه سي، د بدیل موقف دی او درته وبه وايي چي ته و خدای تر عطا او اتمر دا غني، سره له ټولو بديو، ښه نه دی؟ د دي دليل معنی دا ده چي افغانستان مړ دی، پر تخته پروت دی او يوازي د جنازي لمانځه لو ښخېدلو ته ضرورت لري .